

Státní okresní archiv Plzeň-sever se sídlem v Plasích

Archiv obce Luhov

1901–1945 (1946)

Inventář

EL NAD č.: 292

AP č.: 383

Mgr. Jitka Flanderková

Plasy 2019

Obsah

Úvod:

I. Vývoj původce archiválií	3
II. Vývoj a dějiny archivního fondu	4
III. Archivní charakteristika archivního fondu	4
IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu	5
V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky	5
Seznam použitých pramenů a literatury	6

Přílohy:

Příloha č. 1: Seznam použitých zkratk	8
Příloha č. 2: Počet obyvatel a domů v obci, seznam doložených starostů	9

Inventární seznam	10
--------------------------	-----------

I. Vývoj původce archiválií

Původci archiválií archivního fondu Archiv obce Luhov zpřístupňovaných tímto inventářem jsou: Obecní úřad Luhov / Gemeindeamt Lohowa, 1850–1945, a Místní správní komise Luhov, 1945–1946.

Luhov (něm. Lohowa) leží 3,5 km jihozápadně od Líšťan v nadmořské výšce 420 metrů na katastrálním území Luhov u Líšťan o rozloze 7,12 km². Název je odvozen od substantiva luh či adjektiva luhový a znamená dvůr v luhu (háji) postavený.

První písemná zmínka o vsi pochází z roku 1175, kdy ji kníže Soběslav II. směnil s klášteřem v Plasích za dvory Erpužice a Sušany. Od roku 1184 byl Luhov krátce v majetku šlechtice Heřmana a jeho syna Viléma, po jejich smrti byl navrácen plaskému klášteru. První spolehlivá zmínka o luhovském hospodářském dvoru je z roku 1315, kdy Abraham ze Žichlic získal ves a dvůr Luhov výměnou za ves Žichlice. V roce 1367 byl dvůr v majetku premonstrátského kláštera v Chotěšově, od něhož ho 22. října 1576 koupil Oldřich z Říčan na Pňovanech. V roce 1638 získal Luhov plzeňský měšťan a radní Bartoloměj Stehlík z Čenkova a Treustättu, který později přikoupil i sousední Třebobuz. Po smrti jeho syna byly oba statky prodány Ernstovi Friedrichovi Steinbachovi z Kranigsteinu. Steinbachové přestavěli luhovskou tvrz na barokní zámek a zbudovali i domácí kapli sv. Anny. Poslední dědičkou tohoto rodu byla Marie Anna, provdaná za hraběte Mariu Václava Bořka Dohalského z Dohalic. Za jejich spravování v 80. letech 18. století byl statek značně rozšířen. Postupným přikupováním statků bylo vytvořeno panství Luhov-Líšťany, jehož dědicem se po smrti manželů Dohalských stal synovec hraběte Maria Václav svobodný pán Pergler z Perglasu, který ho vlastnil až do zániku vrchnostenské správy.

V roce 1848 došlo ke zrušení poddanství a tím i patrimoniální správy, která pokračovala ve své úřední činnosti do roku 1850. Nejnižším správním článkem se staly samosprávné místní obce, a to na základě tzv. Stadionova prozatímního obecního zřízení č. 170/1849 ř. z. ze dne 17. března 1849. Vycházelo se hlavně z josefínských katastrálních obcí s tím rozdílem, že sídliště se mělo stát buď obcí, anebo součástí obce jako tzv. osada. V novém územněsprávním členění připadla místní obec Luhov do soudního okresu Město Touškov a politického okresu Plzeň v Plzeňském kraji. Prvoinstančním úřadem politické správy s všeobecnou působností bylo Okresní hejtmanství v Plzni. V letech 1855–1868 náležel Luhov ke smíšenému politicko-soudnímu okresu Město Touškov, po roce 1868 pak příslušel k soudnímu okresu Město Touškov v politickém okrese Stříbro. Na katastrálním území obce se nacházela dvě přidělená místa – Nový mlýn (něm. Neumühle) a Žebrácký mlýn (něm. Bettelmühle). Obec příslušela k Farnímu úřadu v Líšťanech, kam také docházely děti do německé obecní školy. V roce 1876 byla v obci zřízena obecná jednotřídní škola. Následně došlo i k volbě místní školní rady. Poštovní úřad sídlil ve Městě Touškově.

Stejně jako podle tzv. Stadionova prozatímního obecního zřízení, tak i podle obecního zřízení a řádu volebního pro Čechy (č. 7/1864 z. z.) byly v obci ustaveny dva orgány – obecní výbor (volený na tři roky) a obecní představenstvo. Obecní výbor byl kolegiální orgán, rozhodující většinou hlasů. Měl usnášecí a dozorčí moc a ze svého středu si volil obecní představenstvo, složené z obecního představeného – starosty, jenž prováděl usnesení obecního výboru, a alespoň dvou radních.

V roce 1919 bylo v Luhově zvoleno na základě novelizovaných ustanovení o volebním řádu a obecním zřízení (zákony č. 75/1919 Sb. a č. 76/1919 Sb.) dvanáctičlenné obecní zastupitelstvo (dřívější obecní výbor), které si volilo obecní radu (dřívější obecní představenstvo), tvořenou starostou a radními. V obci byla činná finanční komise (povinná podle § 9 zákona č. 329/1921 Sb., o přechodné úpravě finančního hospodářství obcí a měst s právem municipálním) a letopisecká komise (zřízena podle zákona č. 80/1920 Sb.,

o pamětních knihách obecních). Vedením obecní kroniky byl v roce 1924 pověřen řídící učitel Wilhelm Löbl. Doložena je také činnost stavební komise, výboru pro stavbu silnic a honebního výboru. Při zasedání zastupitelstva konaném dne 28. března 1938 došlo k ustanovení komise pověřené dohledem nad chorobami dobytka (slintavkou a kulhavkou).

Obec zaměstnávala obecního sluhu a posluhovačku, v roce 1919 je zmíněn i noční hlídač, jehož funkci zastávali v zimním období dva muži. Dochovaly se také zprávy o přijetí husopasky. K obecnímu majetku náležel obecní dům a kovárna v čp. 24, která byla pronajímána. V obci fungovala také cihelna.

Po podepsání Mnichovské dohody v roce 1938 se Luhov stal součástí Říšské župy Sudety. Obec náležela do obvodu vládního prezidenta v Chebu se sídlem v Karlových Varech a patřila do působnosti landráta ve Stříbře. V období od 1. do 20. října 1938 byla veškerá výkonná moc na území, které připadlo Německu, svěřena okupační armádě. Od 21. října 1938 vstoupilo v platnost německé správní řízení (Deutsche Gemeindeordnung z 30. ledna 1935). Podrobnější instrukce k jeho zavedení vydal dne 22. listopadu 1939 zvláštním oběžníkem říšský ministr vnitra.

Činnost obecního úřadu byla ukončena v květnu 1945 ustavením místní správní komise na základě vládního nařízení č. 4/1945 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů.

II. Vývoj a dějiny archivního fondu

Z dochovaných písemností není evidentní, kde a jakým způsobem byly u původce ukládány. Dne 21. března 1956 provedla archivářka Okresního archivu ve Stříbře Bohuslava Lohrová odbornou archivní prohlídku a výběr archiválií ve spisovně Místního národního výboru v Luhově. Vybrané písemnosti byly do archivu převzaty pravděpodobně téhož roku.

Po územněsprávní reformě (zákon č. 36/1960 Sb.) byly archiválie dne 25. října 1963 delimitovány z Okresního archivu Tachov se sídlem ve Stříbře do Okresního archivu Plzeň-sever se sídlem v Plasích (př. č. 226).

III. Archivní charakteristika archivního fondu

Archivní fond AO Luhov 1901–1945 (1946) obsahuje dvě úřední knihy o celkovém rozsahu 0,11 bm. V roce 1957 jej hrubě uspořádal Vladimír Bystrický. Při generální inventuře 2012–2013 došlo k zpřesnění časového rozsahu a metráže.

Současné pořádání a inventarizace fondu proběhly na základě vyhlášky č. 645/2004 Sb., Metodického pokynu ředitele SOA v Plzni pro zpracování archiválií a tvorbu archivních pomůcek z 12. března 2010 (č. j. SOAP/006-0767/2010) včetně dodatku platného od 15. července 2014 (č. j. SOAP/006-1300/2014) a Metodického pokynu archivní správy č. 1/2017 k archivnímu zpracování fondu typu „Archiv obce“ (č. j. MV-35224-1/AS-2017). Přihlédnuto bylo rovněž k Metodickému návodu č. 1/2013 odboru archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra, kterým se vydávají nová základní pravidla pro zpracování archiválií.

Stav dochování fondu je torzovitý. Vzhledem k tomu bylo při pořádání použito umělé pořádací schéma, uvedené v příloze č. 1 Metodického pokynu archivní správy č. 1/2017 k archivnímu zpracování fondu typu „Archiv obce“ (č. j. MV-35224-1/AS-2017). Archiválie byly rozděleny do dvou skupin – I. Knihy a II. Účetní knihy. Během současné inventarizace nedošlo ke změně počtu evidenčních jednotek, metráže ani časového rozsahu. Vnitřní skartace nebyla provedena.

Kniha zápisů ze schůzí obecního zastupitelstva (výboru) a obecní rady inv. č. 1 byla v letech 1901–1905 využívána pro záznamy pokladního deníku. Zápisy z jednání obecních orgánů počínají rokem 1910. Jazyky archiválií jsou němčina a čeština. Česky jsou psané posteriora v pokladním deníku inv. č. 2 a tvoří je zápisy místní správní komise. V době zpracování byly písemnosti poškozené prachem. Restaurátorský ani konzervátorský zásah není nutný.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu

Vzhledem ke stavu dochování archivního fondu AO Luhov poskytuje kniha zápisů ze schůzí obecního zastupitelstva (výboru) inv. č. 1 cenné informace o činnosti obecního úřadu a životě v obci. Kniha dokládá jména obecních představitelů, členů jednotlivých komisí a pojednává i o sirotčích a chudinských záležitostech. Nabízí také částečné údaje o obecních pozemcích, lesích, vodních plochách, jejich pronájmu a užívání. Z pokladního deníku lze čerpat dílčí údaje o finančních záležitostech obce.

V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky

Archivní fond Archiv obce Luhov 1901–1945 (1946) uspořádala a inventář sepsala v únoru 2019 Mgr. Jitka Flanderková. Čistopis archivní pomůcky zpracovala v září 2019 Mgr. Jitka Flanderková ve Státním okresním archivu Plzeň-sever se sídlem v Plasích.

V Plasích 25. 9. 2019

Mgr. Jitka Flanderková

Seznam použitých pramenů a literatury

I. Prameny

Tištěné prameny

Ortsbuch für den Reichsgau Sudetenland. Haida, 1939.

Reichs-Gesetz-Blatt für das Kaiserthum Oesterreich, 1849.

Reichs-Gesetz-Blatt für das Kaiserthum Oesterreich, 1862, Teil IV., (Nr. 13, 5. 3.).

Sbírka zákonů a nařízení státu československého, 1919 (částka 16., 31. 1. a 7. 2.).

Sbírka zákonů a nařízení státu československého, 1945 (částka 3., 5. 5.).

Seznam míst v Království českém. Praha, 1872.

Seznam míst v Království českém. Praha, 1886.

Seznam míst v Království českém. Praha, 1893.

Seznam míst v Království českém. Praha, 1907.

Seznam míst v Království českém. Praha, 1913.

Statistický lexikon obcí v Čechách. Praha, 1924.

Statistický lexikon obcí v Zemi české. Praha, 1934.

Verzeichniss der Orts-Gemeinden im Königreiche Böhmen. Prag, 1861.

Zákony a nařízení pro Království české, 1864 (částka 2., 16. 4.).

Zevrubný popis rozdělení země Království českého. Praha, 1854.

II. Literatura

ČERVENKA, Vladimír. *Velkostatek Luhov-Lišťany (1639)1642–1933 : inventář* [tiskem nepublikovaná archivní pomůcka]. Státní oblastní archiv v Plzni, Klášter, 2019.

DUNDERA, J. A. *Království české statisticky-polohopisně popsané. I. díl – Kraj plzeňský.* Praha, 1845.

EDL, Jan. Přehled změn v územní reorganizaci politické správy v letech 1928–1948. *Paginae historiae. Sborník Národního archivu*, Praha : Národní archiv, 2006, č. 14, s. 485–545.

FLÖGEL, Jaroslav. *Praktická příručka pro obecní a okresní funkcionáře*. Praha : Československé právo, nakl. V. Vrba, 1933.

HLEDÍKOVÁ, Zdeňka – JANÁK, Jan – DOBEŠ, Jan. *Dějiny správy v českých zemích od počátku státu po současnost*. Praha : Nakladatelství Lidové noviny, 2005.

PALACKÝ, František. *Podrobný popis Království českého*. Praha : Knihkupectví J. G. Kalve, 1848.

PROFOUS, Antonín. *Místní jména v Čechách, jejich vznik, původní význam a změny. II. díl – Ch–L*. Praha : Česká akademie věd a umění, 1951.

HERZIG, Anton. *Die Gemeinden des Landkreises Mies. Ihre Geschichte bis 1945 und das Schicksal ihrer deutschen Bevölkerung*. Dinkelsbühl : Heimatkreis Mies-Pilsen e. V., 1975.

VRBATA, Jaroslav. Přehled vývoje veřejné správy v odtržených českých oblastech v letech 1938–1945. *Sborník archivních prací*, Praha : Archivní správa ministerstva vnitra v nakladatelství Orbis, 1962, roč. 7, č. 2, s. 45–87.

Seznam použitých zkratk

AO	archiv obce
AP	archivní pomůcka
bm	běžný metr
EL NAD	evidenční list Národního archivního dědictví
ev. jedn. č.	evidenční jednotka číslo
inv. č.	inventurní číslo
př. č.	přírůstkové číslo
ř. z.	říšský zákoník
Sb.	Sbírka zákonů a nařízení
SOA	státní oblastní archiv
SOAP	Státní oblastní archiv v Plzni
ukn	úřední kniha
z. z.	zemský zákoník

Počet obyvatel a domů v obci

Rok	Počet obyvatel	Počet domů
1850	214	neuveden
1869	184	35
1880	199	37
1890	201	34
1900	210	40
1910	212 (207 Němců)	35
1921	203 (195 Němců, 7 Čechů)	34
1930	199 (199 Němců)	36

Seznam doložených starostů

W. Turnwald	1902–1913
Josef Hess	1913–1927
Anton Herzig	1927–1935
Martin Schneider	1935–1936
Wenzl Peschka	1937–1941

Inventární seznam

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedn. č.
---------	-------	---------------	----------------

I. Knihy

1	Kniha zápisů ze schůzí obecního zastupitelstva (výboru) a obecní rady (1. 1. 1910 – 9. 4. 1941) Pokladní deník 1901–1905	1901–1941	ukn 1
---	---	-----------	-------

II. Účetní knihy

2	Pokladní deník	1933–1945 (1946)	ukn 2
---	----------------	------------------	-------

Název archivní pomůcky:	Archiv obce Luhov
Značka archivního fondu:	AO Luhov
Časové rozmezí:	1901–1945 (1946)
Počet evidenčních jednotek:	2 (2 úřední knihy)
Počet inventárních jednotek:	2
Rozsah v bm:	0,11
Stav ke dni:	25. 9. 2019
Zpracovatel archivního fondu:	Mgr. Jitka Flanderková
Zpracovatel archivní pomůcky:	Mgr. Jitka Flanderková
Počet stran:	12
Počet exemplářů:	4
Schválila:	Mgr. Martina Matušková
	Dne 25. 9. 2019 – č. j. SOAP/60-316/2019